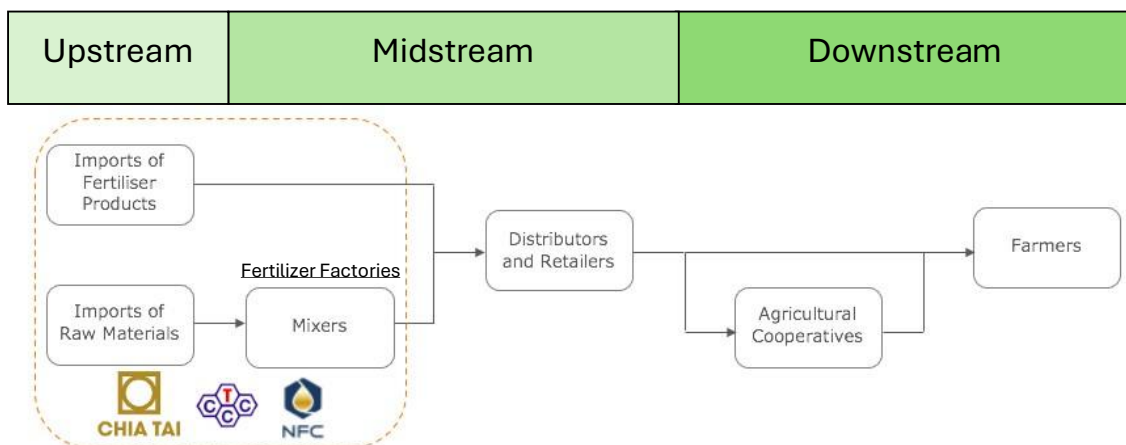

ภาพรวมธุรกิจ

- ธุรกิจปุ๋ยเคมีของไทยเริ่มต้นที่ขั้นกลางน้ำ (Midstream) เนื่องจากไทยยังไม่มีการผลิตวัตถุดิบขั้นต้นในระดับต้นน้ำ (Upstream) เช่น แอมโมเนีย, หินฟอสเฟต หรือโพแทสเซียมคลอไรด์ ซึ่งเป็นวัตถุดิบหลักในการผลิตแม่ปุ๋ย จึงทำให้ประเทศไทยต้องพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศเกือบทั้งหมด โดยเฉพาะการนำเข้าแม่ปุ๋ยในรูปแบบของธาตุอาหารหลัก ได้แก่ ไนโตรเจน (N), ฟอสฟอรัส (P), และโพแทสเซียม (K) ซึ่งนำมาใช้ในการผสมสูตรปุ๋ยภายในประเทศ นอกจากนี้ยังมีการนำเข้าปุ๋ยสูตรสำเร็จรูป (Compound NPK) โดยตรงจากต่างประเทศ เพื่อนำมาจำหน่ายโดยไม่ผ่านกระบวนการผลิตเพิ่มเติม ทั้งนี้ โครงสร้างอุตสาหกรรมลักษณะดังกล่าวทำให้ธุรกิจปุ๋ยเคมีของไทยมีบทบาทหลักในกระบวนการ ผสมสูตร การบรรจุ และการกระจายสินค้า (Mixing, Packaging & Distribution) มากกว่าการพัฒนาเทคโนโลยีหรือการผลิตแม่ปุ๋ยในขั้นต้นน้ำ ส่งผลให้ราคาต้นทุนของผู้ผลิตในประเทศผันผวนตามราคาแม่ปุ๋ยในตลาดโลกและอัตราแลกเปลี่ยนอย่างเลี่ยงไม่ได้ อีกทั้งยังมีข้อจำกัดเชิงโครงสร้างในการสร้างความมั่นคงด้านวัตถุดิบในระยะยาว ทั้งนี้ การผลิตปุ๋ยของไทยส่วนใหญ่เป็นการผลิตเพื่อรองรับความต้องการใช้ภายในประเทศเป็นหลัก โดยมีสัดส่วนการส่งออกเฉลี่ยเพียง 1%-5% ของปริมาณการผลิตในแต่ละปี ซึ่งมีตลาดสำคัญอยู่ในกลุ่มประเทศ CLMV

รูปที่ 1 ห่วงโซ่อุปทานของธุรกิจปุ๋ยเคมี

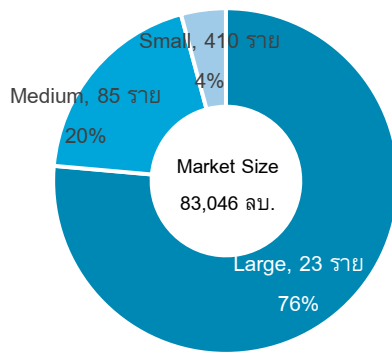

ที่มา: รวบรวมโดยวิจัยธุรกิจ ธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน) จากข้อมูลของ Uzabase

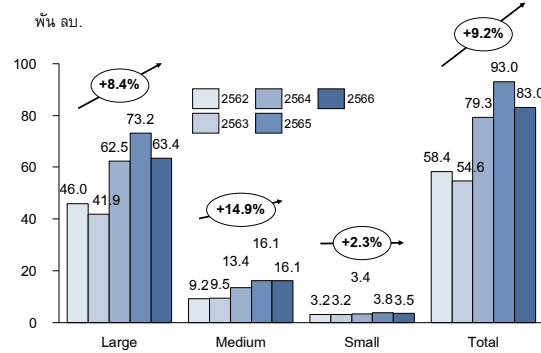
- จากข้อมูลของ Enlite พบว่า ในปี 2566 ธุรกิจปุ๋ยเคมีของไทยมีมูลค่าตลาดรวมประมาณ 83,046 ล้านบาท โดยมีผู้ประกอบการที่จดทะเบียนในรูปแบบนิติบุคคลทั้งสิ้น 518 ราย อย่างไรก็ตาม โครงสร้างการแข่งขันภายในอุตสาหกรรมมีลักษณะกระจุกตัวอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีผู้ประกอบการรายใหญ่เพียง 23 ราย หรือราว 5% ของจำนวนผู้เล่นทั้งหมด ครองส่วนแบ่งตลาดมากถึง 76% สะท้อนถึงความได้เปรียบเชิงโครงสร้างทั้งในด้านต้นทุนการผลิต เครือข่ายจัดจำหน่ายที่ครอบคลุมระดับประเทศ และความสามารถในการนำเข้าแม่ปุ๋ยจากต่างประเทศโดยตรง ในทางตรงกันข้ามผู้ประกอบการรายย่อยซึ่งมีจำนวนมากถึง 410 ราย หรือประมาณ 80% ของผู้เล่นทั้งหมด กลับมีส่วนแบ่งตลาดเพียง 4% ซึ่งชี้ให้เห็นถึงข้อจำกัดด้านขนาดธุรกิจ กำลังการผลิต และอำนาจต่อรองในห่วงโซ่อุปทาน โดยผู้ประกอบการกลุ่มนี้มักเผชิญกับต้นทุนวัตถุดิบที่สูงกว่า (เนื่องจากต้องซื้อผ่านตัวแทนหรือผู้นำเข้ารายใหญ่) และมีข้อจำกัดในการเข้าถึงตลาดในวงกว้าง ส่งผลให้การแข่งขันภายในกลุ่มผู้เล่นรายเล็กมีความเข้มข้นสูง และมีโอกาสในการเติบโตและสร้างรายได้ที่อยู่นอวงจำกัด

- ในด้านผลประกอบการพบว่า ระหว่างปี 2562–2566 ธุรกิจปุ๋ยเคมีของไทยมีแนวโน้มการเติบโตที่ต่อเนื่อง โดยมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยของรายได้รวม (CAGR) อยู่ที่ 9.2% ต่อปี สะท้อนถึงความต้องการใช้ปุ๋ยที่ยังแข็งแกร่งตามการขยายตัวของภาคการเกษตรและความจำเป็นในการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ โดยเฉพาะในปี 2565 ที่รายได้รวมแตะระดับสูงสุดจากภาวะราคาปุ๋ยในตลาดโลกที่พุ่งสูงจากวิกฤตซัพพลายภายหลังสงครามรัสเซีย-ยูเครน ขณะที่ในปี 2566 แม้รายได้รวมของทั้งธุรกิจจะชะลอลงเล็กน้อยมาอยู่ที่ 83,000 ล้านบาท แต่ยังคงถือว่าอยู่ในระดับสูงกว่าค่าเฉลี่ยช่วงก่อนวิกฤต สะท้อนเสถียรภาพของธุรกิจโดยรวมในบริบทของต้นทุนและราคาที่ผันผวน เมื่อพิจารณาแยกตามขนาดธุรกิจพบว่า ผู้ประกอบการรายใหญ่มีรายได้รวมเติบโตเฉลี่ย 8.4% ต่อปี และยังสามารถรักษาส่วนแบ่งตลาดได้แม้รายได้ลดลงจากระดับสูงสุดในปี 2565 ซึ่งเป็นผลจากความสามารถในการนำเข้าแม่ปุ๋ยโดยตรง การบริหารคลังสินค้าให้มีประสิทธิภาพ และการมีเครือข่ายกระจายสินค้าครอบคลุมทุกภูมิภาค ขณะที่ ผู้ประกอบการรายกลางมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสูงที่สุดที่ 14.9% ต่อปี สะท้อนศักยภาพในการขยายตลาดในระดับภูมิภาคและการปรับตัวเชิงกลยุทธ์ได้อย่างยืดหยุ่น ส่วนผู้ประกอบการรายเล็กเติบโตเฉลี่ยเพียง 2.3% ต่อปี ตลอดช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ซึ่งสะท้อนข้อจำกัดเชิงโครงสร้างด้านขนาดธุรกิจความสามารถในการจัดหาวัตถุดิบ และช่องทางตลาดที่ยังจำกัด

รูปที่ 2 โครงสร้างตลาดปุ๋ยเคมี (TSIC: 20121), ปี 2566

รูปที่ 3 รวมได้รวมของผู้ประกอบการในธุรกิจปุ๋ยเคมี

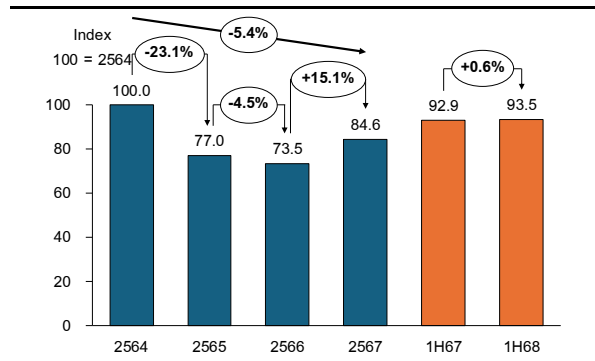

ที่มา: วิเคราะห์โดยวิจัยธุรกิจ ธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน) จากข้อมูลของ Enlite

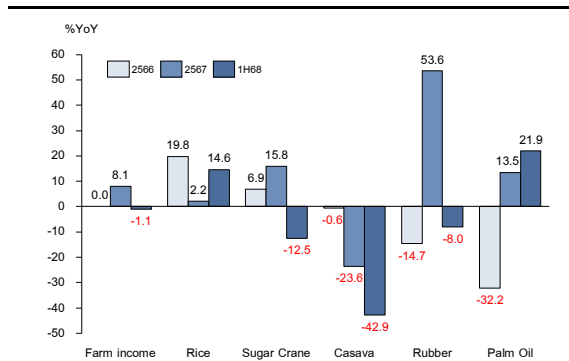
หมายเหตุ: จำนวนเฉพาะบริษัทที่ส่งงบการเงินต่อเนื่องในช่วงปี 2564-2566, ขนาดธุรกิจจำแนกตามนิยามของ LH Bank

- สำหรับความต้องการใช้ปุ๋ยในช่วงครึ่งแรกของปี 2568 มีทิศทางชะลอลงเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า สะท้อนจากดัชนีการผลิตปุ๋ยเคมี (MPI) ซึ่งเป็นตัวชี้วัดทางอ้อมของอุปสงค์ภายในประเทศที่ขยายตัวเพียง 0.6%YoY โดยการชะลอตัวดังกล่าวเป็นผลจากรายได้และกำลังซื้อของเกษตรกรที่ปรับลดลงจากแรงกดดันด้านราคาสินค้าเกษตร โดยเฉพาะพืชเศรษฐกิจสำคัญหลายรายการที่มีราคาปรับลดลงจากปีก่อน โดยข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) พบว่าในช่วงครึ่งแรกของปี 2568 รายได้ภาคการเกษตร (Farm income) ปรับลดลง 1.1%YoY ตามการปรับลดลงอย่างมีนัยสำคัญของราคาอ้อย (-12.5%YoY) มันสำปะหลัง (-42.9%YoY) และยางพารา (-8.0%YoY) ซึ่งส่งผลให้เกษตรกรปรับพฤติกรรมการใช้ปุ๋ยโดยลดปริมาณการใช้ หรือหันมาใช้ปุ๋ยเฉพาะจุดเพื่อประหยัดต้นทุน นอกจากนี้ อีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ซ้ำเติมภาระต้นทุนของเกษตรกรคือ ราคาปุ๋ยเคมีที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นต่อเนื่องในช่วงต้นปี 2568 ตามทิศทางราคาวัตถุดิบโลกที่ได้รับแรงกดดันจากต้นทุนก๊าซธรรมชาติที่สูงขึ้นและอุปทานที่ตึงตัวในบางประเทศ เช่น อียิปต์ จีน และรัสเซีย ส่งผลให้ราคาปุ๋ยในประเทศทยอยปรับขึ้นตามต้นทุนการนำเข้า และกลายเป็นแรงกดดันสำคัญต่อการตัดสินใจใช้ปุ๋ยของเกษตรกร โดยเฉพาะในกลุ่มพืชที่มีผลตอบแทนต่อไร่ต่ำหรือมีความผันผวนของราคาสูง

รูปที่ 4 ดัชนีการผลิต (MPI) ของปุ๋ยเคมี

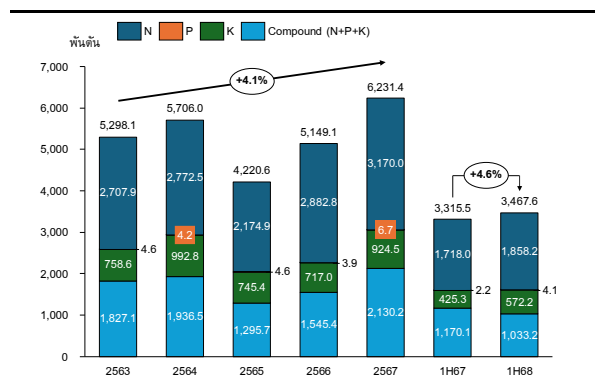
รูปที่ 5 อัตราการเปลี่ยนแปลงของรายได้เกษตรกร จำแนกตามประเภทพืชผลทางการเกษตร

ที่มา : วิเคราะห์โดยวิจัยธุรกิจ ธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน) จากข้อมูลของ OIE และ OAE

- ด้านการนำเข้าปุ๋ยเคมีในช่วงครึ่งแรกของปี 2568 ในภาพรวมมีปริมาณทั้งสิ้น 3.47 ล้านตัน เพิ่มขึ้น 4.6%YoY แบ่งเป็นการนำเข้าแม่ปุ๋ย (N, P, K) 2.43 ล้านตัน หรือคิดเป็น 70.2% ของปริมาณการนำเข้าทั้งหมด ส่วนที่เหลืออีก 29.8% เป็นการนำเข้าปุ๋ยสำเร็จรูป (Compound NPK) ทั้งนี้ ภาพรวมการนำเข้าปุ๋ยที่เพิ่มขึ้นในขณะที่ความต้องการบริโภคในประเทศมีทิศทางชะลอลง เป็นผลมาจากพฤติกรรมของผู้นำเข้าและผู้ผลิตในประเทศที่มีการสั่งซื้อล่วงหน้าเพื่อบริหารความเสี่ยงด้านต้นทุน ทั้งจากความผันผวนของราคาวัตถุดิบในตลาดโลก และความไม่แน่นอนของอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อราคานำเข้าในประเทศ โดยปัจจัยสำคัญที่เร่งแรงจูงใจในการนำเข้าล่วงหน้าคือ ความเสี่ยงด้านภูมิรัฐศาสตร์ในตะวันออกกลาง ซึ่งยืดเยื้อมาตั้งแต่ช่วงปลายปี 2567 โดยเฉพาะสถานการณ์ความตึงเครียดระหว่างอิหร่าน อิสราเอล และประเทศพันธมิตรในกลุ่ม OPEC ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อซัพพลายก๊าซธรรมชาติที่เป็นวัตถุดิบสำคัญในการผลิตปุ๋ยไนโตรเจน รวมถึงเส้นทางการขนส่งทางทะเลในช่องแคบฮอร์มุซที่มีความเสี่ยงมากขึ้น ประกอบกับนโยบายควบคุมการส่งออกปุ๋ยอย่างเข้มงวดของจีนและรัสเซียในช่วงที่ผ่านมา ส่งผลให้ผู้ประกอบการไทยต้องเร่งวางแผนจัดซื้อเพื่อป้องกันภาวะขาดแคลน หรือราคาปรับตัวขึ้นแบบฉับพลันในช่วงครึ่งหลังของปี

รูปที่ 6 ปริมาณการนำเข้าแม่ปุ๋ยและปุ๋ยเคมีของไทย

ที่มา : วิเคราะห์โดยวิจัยธุรกิจ ธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน) จากข้อมูลของ OIE และ OAE

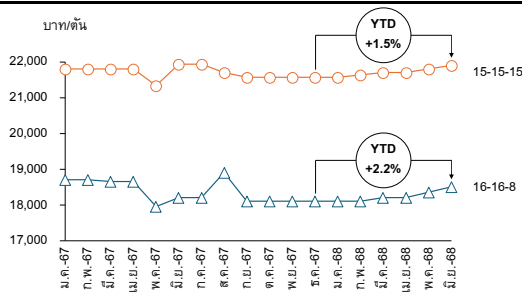
ตารางที่ 1 แหล่งนำเข้าปุ๋ยเคมีที่สำคัญของไทยในช่วงครึ่งแรกของปี 2568, ปริมาณ

	%Share	Major Source
Nitrogen	53.6	Saudi Arabia (38.1%), China (20.7%), Malaysia (12.7%)
Phosphorus	0.1	Egypt (86.6%), China (7.1%), USA (3.2%)
Potassium	16.5	Canada (29.4%), Loas (23.5%), Jordan (20.0%)
N+P+K	29.8	Russia (33.6%), S.korea (17.5%), China (15.6%)

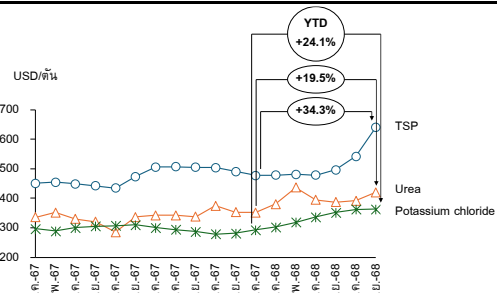
- ด้านราคาปุ๋ยเคมีในช่วงครึ่งแรกของปี 2568 มีทิศทางปรับตัวเพิ่มขึ้นทั้งตลาดภายในประเทศและตลาดโลก โดยข้อมูลจาก สศก. ระบุว่า ราคปุ๋ยเคมีสูตรสำเร็จในประเทศ เช่น สูตร 15-15-15 มีราคาเฉลี่ยอยู่ที่ 21,500-22,000 บาทต่อตัน เพิ่มขึ้น 1.5%YTD ขณะที่สูตร 16-16-8 ปรับเพิ่มขึ้น 2.2%YTD สะท้อนต้นทุนการนำเข้าที่สูงขึ้น

ตามทิศทางราคาสลัดโลก โดยเฉพาะราคาของแม่ปุ๋ยหลักที่เร่งตัวขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในช่วงต้นปี 2568 จากภาวะอุปทานที่ตึงตัวทั่วโลก โดยจากฐานข้อมูล World Bank พบว่า ราคาแม่ปุ๋ยหลัก ได้แก่ TSP (Triple Superphosphate), ยูเรีย, และ โพแทสเซียมคลอไรด์ ปรับเพิ่มขึ้น 34.3%YTD, 24.1%YTD, และ 19.5%YTD ตามลำดับ สาเหตุสำคัญมาจากความไม่แน่นอนด้านซัพพลายในประเทศผู้ผลิตหลัก เช่น จีน ที่ยังคงจำกัดโควตาการส่งออก และ รัสเซีย ที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการคว่ำบาตรอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ภาวะโลจิสติกส์ในภูมิภาคตะวันออกกลางที่ยังเผชิญแรงกดดันด้านความปลอดภัย ส่งผลให้ต้นทุนการขนส่งและค่าเบี้ยประกันภัยเรือเพิ่มสูงขึ้น โดยมีการประเมินว่าค่าใช้จ่ายแฝงในการขนส่งสินค้าผ่านเส้นทางดังกล่าวจะเพิ่มขึ้นราว 10-15% เมื่อเทียบกับช่วงปกติ

รูปที่ 7 ราคาปุ๋ยเคมีในประเทศ

รูปที่ 8 ราคาปุ๋ยเคมีตลาดโลก

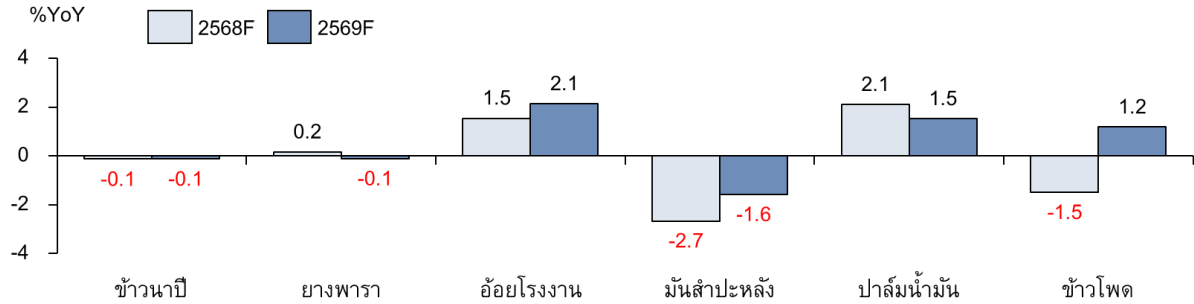
ที่มา : วิเคราะห์โดยวิจัยธุรกิจ ธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน) จากข้อมูลของ OAE และ World Bank

แนวโน้มธุรกิจ

- ธุรกิจปุ๋ยเคมีในระยะ 1 ปีข้างหน้ามีแนวโน้มขยายตัวอย่างจำกัด โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจบางชนิดที่คาดการณ์ว่าจะเพิ่มขึ้น ได้แก่ อ้อยโรงงาน ปาล์มน้ำมัน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ซึ่งจะสนับสนุนความต้องการใช้ปุ๋ยภายในประเทศให้ปรับตัวสูงขึ้นตามวัฏจักรการผลิตของพืชเหล่านี้ ประกอบกับปริมาณน้ำฝนที่คาดว่าจะอยู่ในระดับที่เอื้อต่อการเพาะปลูกหลังสิ้นสุดภาวะเอลนีโญ ซึ่งน่าจะช่วยฟื้นระดับน้ำในแหล่งกักเก็บสำคัญและเพิ่มความมั่นใจให้แก่เกษตรกร โดยเฉพาะผู้เพาะปลูกในเขตพื้นที่ฝนที่มีสัดส่วนสูง เช่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคกลางตอนบน ทั้งนี้ พืชไร่หลักอย่างข้าว ข้าวโพด และอ้อย ซึ่งต้องอาศัยน้ำฝนเป็นองค์ประกอบสำคัญ จะได้รับประโยชน์โดยตรงจากปริมาณน้ำฝนที่มากเพียงพอ และส่งผลบวกต่อการเริ่มต้นฤดูปลูกใหม่ในช่วงครึ่งหลังของปี 2568 ต่อเนื่องไปจนถึงปี 2569 อย่างไรก็ตาม การเติบโตของธุรกิจยังคงเผชิญข้อจำกัดจากกำลังซื้อของเกษตรกรที่มีแนวโน้มเปราะบางอย่างต่อเนื่อง สะท้อนจากราคาสินค้าเกษตรสำคัญหลายรายการที่ยังคงอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน เช่น อ้อยโรงงานและมันสำปะหลัง ซึ่งเป็นพืชที่มีสัดส่วนการใช้ปุ๋ยสูงส่งผลให้รายได้ของเกษตรกรในกลุ่มนี้ลดลง และอาจส่งผลกระทบต่อตัดสินใจลงทุนในปัจจัยการผลิต โดยเฉพาะปุ๋ยเคมีที่มีราคาสูงขึ้นตามต้นทุนนำเข้าในตลาดโลก ปรากฏการณ์ดังกล่าวนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ปุ๋ยของเกษตรกร เช่น การลดปริมาณการใช้ในภาพรวม การแบ่งใส่ปุ๋ยตามช่วงระยะเจริญเติบโตของพืช (split application) หรือการหันมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยทางเลือกเพื่อประหยัดต้นทุน
- ขณะเดียวกัน ราคาต้นทุนแม่ปุ๋ยในตลาดโลกยังมีแนวโน้มทรงตัวในระดับสูง จากผลกระทบของปัจจัยเชิงโครงสร้างในฝั่งอุปทาน ไม่ว่าจะเป็นความไม่แน่นอนด้านภูมิรัฐศาสตร์ในภูมิภาคตะวันออกกลางที่ส่งผลกระทบต่อค่าระวางเรือและประกันภัย รวมถึงมาตรการจำกัดการส่งออกของประเทศผู้ผลิตหลัก โดยเฉพาะจีนที่ยังไม่ยกเลิกโควตาการส่งออกแม่ปุ๋ยอย่างเป็นทางการ และรัสเซียที่ยังคงเผชิญมาตรการคว่ำบาตรจากนานาชาติ ซึ่งส่งผลให้ supply chain ของปุ๋ยเคมี

โลกยังไม่ฟื้นตัวเต็มที่ สถานการณ์ดังกล่าวสร้างแรงกดดันต่อโครงสร้างต้นทุนของผู้ผลิตและผู้นำเข้าในประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากข้อจำกัดด้านรายได้เกษตรกรทำให้ผู้ผลิตปุ๋ยไม่สามารถส่งผ่านต้นทุนไปยังราคาขายปลีกได้อย่างเต็มที่ ซึ่งจะกระทบต่อ margin ของผู้ประกอบการโดยเฉพาะผู้เล่นรายเล็กและรายกลางที่ขาดอำนาจต่อรองกับผู้จัดจำหน่ายวัตถุดิบในตลาดโลก

รูปที่ 9 ประมาณการการเติบโตของพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของไทย

ที่มา: รวบรวมโดยวิจัยธุรกิจ ธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน) จากข้อมูลของ OAE และ สอน.

ผู้จัดทำบทวิเคราะห์

นายธรินทร์ ศรีทองเต็ม (taratnons@lhbank.co.th)

วิจัยธุรกิจธนาคารแลนด์แอนด์เฮาส์

ธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน)

LH BANK BUSINESS RESEARCH

ดร. ธนพล ศรีธัญพงศ์

ผู้อำนวยการอาวุโส สายงานวิจัยธุรกิจ

ณัฐชาติ วิรุฬหพัศ

นักวิเคราะห์อาวุโส (Industry)

ธรรณ ศรีทองเต็ม

นักเศรษฐศาสตร์อาวุโส

เชียวชาญ ศรีชัยยา

นักวิเคราะห์อาวุโส (Industry)

วิไลดา ดิสรเตตวิวัฒน์

นักเศรษฐศาสตร์อาวุโส

วัชรพันธ์ นิยม

นักวิเคราะห์อาวุโส (Industry)

ณวัชร หันสุเวช

นักวิเคราะห์อาวุโส (Thematic)

ศรีอำไพ อิงคกิตติ

นักวิเคราะห์อาวุโส (Industry)

วิจัยธุรกิจ ธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน)

จับใจ

เข้าใจ

ตอบโจทย์

Scan Here

For More Articles

<https://www.lhbank.co.th/economic-analysis/>

Disclaimer:

ข้อมูล บทวิเคราะห์ และการแสดงความคิดเห็นต่างๆที่ปรากฏอยู่ในรายงานฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นบนพื้นฐานของแหล่งข้อมูลที่ได้รับมาจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมซึ่งเป็นเอกสารภายในของธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน) เท่านั้น ทั้งธนาคารฯ จะไม่รับผิดชอบความเสียหายใดๆทั้งปวงที่เกิดขึ้นจากการนำข้อมูล บทวิเคราะห์ การคาดหมาย และความคิดเห็นต่างๆ ที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ไปใช้ โดยผู้ที่ประสงค์จะนำไปใช้ต้องยอมรับความเสี่ยง และความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นเองโดยลำพัง